

Lengyel Lajos

Ansprachen beim Gedenken 2005

Rechnitz, 20. März 2005

Zeitzeuge

der Jüdische Gemeinde Zalaegerszeg

Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

61 évvel ezelőtt, a szomszédos településen, Schachendorfban még ástam sorstársaimmal a futóárkokat, bunkerokat és a tankesapdákat. Azt a csoportot, melyben én is voltam, 22 évesen 1944. február 16-án kísérték ki a magyar katonák és számszerint adtak át bennünket a Heinéteknek. Ezt azért hangsúlyozom ki, mert itt kint már névsorolvasás egyszer sem volt, csak reggel kivonulás előtt leszámoltak bennünket, hogy a létszám megvan-e. Élelmézünk még az életbennmaradáshoz is kevés volt. nem a munkavégzéshez. Szálláshelyük istálló padlásán volt. Eleinte a halottakat koporsóba tették, később már csak szekérre lettek felrakva, s gödörbe lettek beleszórva. Igazi szenvedésünk március 31-én kezdődött, amikor útbak indítottak bennünket. Lakott területeket elkerülve, Grazon keresztül értünk Mauthausenba, s végül 1945. május 5-én szabadultunk fel, én pl. 34 kg testsúllyal. Az út menti árkok, ahol hajtottak bennünket még mindig tele lehetnek az üldözöitek csontvázaival. A pihenő után ugyanis, aki nem tudott nyomban felállni, azt fejbeltették. Elmondtam a maga valóságában a történetet, mint túlélő, hogy Önök és Önökön keresztül minden jóézésű ember megismerhesse az igazságot és ennek ismeretében hajtsunk fejet emlékükre. Engedjék meg, hogy még egy tapasztalatomat megosszam Önökkel. Itt Schachendorfban a lakosság részéről több részvétellel, jóindulattal találkoztam, mint saját hazámban. Több alkalommal reggelente vittük a szerszámokat a falu kovácsához. Az asszonyok a kerítés mögött már vártak bennünket és odaérve 8-10 éves gyerekek szaladtak hozzánk és kezünkben nyomtak egy szelet kenyeret vagy vöröshagymát, majd szaladtak vissza édesanyjukhoz. Ezekre a tettekre 61 év múltán is csak tisztelettel és hálával tudok visszaemlékezni. Köszönet Önöknek, hogy ápolják az itt elhunytak emlékét. Emlékművet állítottak és évente elhelyezik a megemlékezés koszorúit. Zalaegerszeg, 2005. március 20.

Sehr Geehrte Damen und Herren!

Vor 61 Jahren habe ich in der benachbarten Siedlung, in Schachendorf, Laufgräben, Bunker und Panzergräben gegraben. Die Gruppe, der ich als 22 Jähriger junger Mann angehörte, wurde am 16. Februar 1944 von ungarischen Soldaten den Deutschen ohne Namen, nur nach Zahlen übergeben. Ich betone es deshalb, weil wir ab diesem Zeitpunkt keinen Namen mehr hatten. Wir wurden einmal am Tag, vor dem Ausrücken am Morgen gezählt, es wurde überprüft, ob die Zahl stimmt. Unsere Verpflegung war zu wenig, nicht nur zu wenig zum Arbeiten, sondern auch zu wenig zum Überleben. Unser Quartier war auf dem Dachboden eines Stalles. Am Anfang wurden die Toten in Säрге gelegt, später auf einen Wagen gelegt, und dann in eine Grube geworfen. Unser echtes Leiden begann am 31. März: An diesem Tag nämlich begann der Marsch; durch Graz die bewohnten Gebiete vermeidend, haben wir schließlich Mauthausen erreicht. Am 5. Mai 1945 wurden wir befreit, ich persönlich mit 34 kg Körpergewicht.

Die Gräben entlang des Weges, den wir getrieben wurden, können noch heute mit den Skeletten der Verfolgten voll sein. Nach einer Marschpause, wurde, wer nicht gleich aufstehen konnte, in den Kopf geschossen. Ich habe diese Geschehen, so wie ich sie erlebt habe, erzählt, als ein Überlebender, damit alle hier nicht anwesenden Leute durch Sie die Wahrheit erkennen können. Hier und heute neigen wir das Haupt vor den vielen Opfern.

Aber lassen Sie mich auch eine andere, eigene Erfahrung mit Ihnen teilen. Hier in Schachendorf habe ich mehr Mitleid und Wohlwollen von den Einwohner erfahren, als in meiner eigenen Heimat. Morgens haben wir mehrmals Werkzeuge zum Schmied des Dorfes getragen. Hinter dem Zaun haben Frauen auf uns gewartet und die 8-10 jährigen Kinder sind zu uns gelaufen - in ihrer Hand waren Brot und/oder Zwiebel. Dann sind sie zu ihren Müttern zurückgelaufen. Auf diese Taten kann ich mich nach 61 Jahren nur mit Ehre und Dank erinnern. Ich danke Ihnen, dass Sie das Andenken der hier Verstorbenen pflegen - durch das Denkmal und die Kränze zum Gedenken in jedem Jahr.